

The race depends on physiological signs, ethnicity is much more orientated to cultural, social and religious signs. We can say that discrimination according to race and ethnicity is also the breach of principle of equality.

A. Book publications and monographs

- 1./ BARANCOVÁ, H. 2014. *Ochrana zamestnanca pred diskrimináciou*. Bratislava: Sprint 2, s. r. o., 2014. 280 p. ISBN 978-80-89710-06-5.
- 2./ BARANCOVÁ, H. a kol. 2012. *Základné práva a slobody v pracovnom práve*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. 377 p. ISBN 978-80-7380-422-0.
- 3./ BARANCOVÁ, H. 2015. *Zákonník práce – Komentár*. 4. vyd. Bratislava: Nakladatelství C. H. Beck, 2015. 1240 p. ISBN 978-80-89603-31-2.
- 4./ BARANCOVÁ, H. – SCHRONK, R. 2013. *Pracovné právo*. 2. vyd. Bratislava: Sprint 2, s. r. o. 2013. 598 p. ISBN 978-80-89393-97-8.
- 5./ DICKMANN, M. – BREWSTER, CH. – SPARROW, P. 2016. *International Human Resource Management*. 3rd edition. New York: Routledge, 2016. 446 p. ISBN 978-1-138-77603-6.
- 6./ HARZING, A. – PINNINGTON, A. 2015. *International Human Resource Management*. 4th edition. London: SAGE, 2015. 552 p. ISBN 978-1-4462-6731-8.
- 7./ HURD, I. 2018. *International Organizations*. 3rd edition. Cambridge: Cambridge University Press, 2018. 302 p. ISBN 978-1-316-63445-5.
- 8./ PETRÍKOVÁ, L. 2018. *Zákaz diskriminácie v pracovnoprávných vzťahoch z dôvodu veku*. 1. vyd. Praha: Leges, 2018. 120 p. ISBN 978-80-7502-305-6.
- 9./ THE EUROPEAN EMPLOYMENT STRATEGY. Working to improve employment in Europe. European Union, 2010. ISBN 978-92-79-17844-3.

B. Professional articles

- 1./ PETRÍKOVÁ, L. 2016. Diskriminačné dôvody v pracovnom práve. In *AGROKONFERA medzinárodná vedecká konferencia: Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie, konanej v dňoch 18. – 19. februára 2016 v Beladiciach*. 1. vyd. Nitra: Garmond, 2016. p. 5-12. ISBN 978-80-89703-24-1.

C. Legislation

- 1./ Act no. 311/2001 Coll. *Labour Code* as amended.
- 2./ Act no. 365/2004 Coll. *on equal treatment in particular spheres and on protection from discrimination and on change and amendment of certain acts (Antidiscrimination Act)*.
- 3./ Council regulation 2000/78/EC from 27th of November 2000 that defines general frame of equal treatment for jobs and occupations.

Ірина Грицай
професор кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

ПРИНЦИП РІВНОСТІ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ ЯК СКЛАДОВА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Євроінтеграційна політика України з точки зору перспектив розвитку національного права, держави і суспільства являє собою сукупність правових і організаційних механізмів, що забезпечують доступ до соціально-культурних цінностей і впливають на перспективи розвитку життєвого шляху людини. Однак забезпечення рівного доступу до ресурсів жінок і чоловіків, збалансоване гарантування їх інтересів, залишається головною проблемою навіть у розвинутих західних демократіях. В Україні ця проблема не нова, її існування обумовлене наявністю ряду історичних і соціальних чинників, що змінюються і трансформуються у часі. Врахування в останні роки низки європейських практик у вирішенні гендерних питань при конструюванні і розвитку вітчизняного права все більше робить його більш орієнтованим на рівномірний захист усіх категорій населення.

Проблематика дотримання принципу рівності жінок і чоловіків сьогодні все більше цікавить науковців із різних спеціальностей, а наукові теорії з гендерних питань все частіше впливають на механізм реалізації євроінтеграційної політики в Україні. Це не випадково, адже, як зазначає О. Дашковська, гарантування рівності чоловіка і жінки є невід’ємною час-

тиною прогресу людства, елементом демократії і важливою умовою розбудови правової держави [1, с. 1]. Більш того, усвідомлення важливості євроінтеграційної політики для сучасного життя держави і суспільства – це не данина моді, нав'язаної західними дослідниками і соціокультурними змінами європейських суспільств. Це також питання підвищення рівня захисту прав людини, зміцнення сектору безпеки і оборони, пошуку сучасних механізмів у здійсненні важливих для сталого розвитку держави реформ.

Дотримання принципу рівності жінок і чоловіків у правовому регулюванні важливих сфер, особлива мова йде про економічну сферу та сферу державного управління, призводить до розуміння того, що обмеження можливостей задоволення значущих потреб людини незалежно від її статі в самореалізації і розвитку внутрішнього потенціалу через штучне створення моделей чоловічого і жіночого призначення породжує умови для виникнення нерівності. Дане обмеження негативним чином впливає на правотворчість, призводить до спотворень і видозмін в процесі соціалізації і особистісного розвитку чоловіків і жінок, створює дисбаланс у механізмі реалізації і захисту їх прав. Незважаючи на прогрес в цих питаннях, сьогодні говорити про реалізацію Україною принципу рівності жінок і чоловіків за європейськими стандартами поки зарано.

Початковим етапом в усвідомленні гендерної складової євроінтеграційної політики України є набуття відповідних спеціальних знань про гендер в усіх його проявах, підвищення рівня освітянських програм та методик навчання з означених тем. Формування національного права здійснюється під впливом соціальних інститутів, провідна роль серед яких відводиться освіті. У Всесвітній декларації про вищу освіту для XXI століття спеціально виділено положення про те, що в процесі вироблення і здійснення гендерної стратегії в галузі вищої освіти «необхідно продовжувати зусилля, спрямовані на викорінення всіх стереотипів, зумовлених ознакою статі, врахування гендерних аспектів у всіх дисциплінах і розширення участі жінок на всіх щаблях і в усіх дисциплінах, де вони недопредставлені, забезпечивши, зокрема, їх більш активну участь в процесі прийняття рішень» [2]. Саме через систему освіти визначається місце чоловіка і жінки в суспільстві, їх соціальні ролі, стиль мислення, світогляд, можливість особистого, громадянського, професійного вибору. Отримані знання у перспективі здатні суттєво видозмінювати структуру та зміст національного права, особливо у питаннях забезпечення рівності прав жінок і чоловіків.

Окреслені в Конституції України контури забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків були зумовлені історичними чинниками, правовою культурою громадян, їх свідомістю, що ускладнює процес вирівнювання відносин. На національному рівні законодавчого регулювання Конституція займає особливе місце щодо створення рівних умов для чоловіків та жінок в процесі реалізації державою євроінтеграційної політики. Безпосередньо подоланню дискримінації присвячена ст. 24, яка наголошує, що рівність прав жінок і чоловіків забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній та культурній діяльності, у здобутті освіти та професійній підготовці, у праці та винагороді за неї, тощо [3]. Вагоме значення в законодавчому закріпленні ідеї гендерної рівності має Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», де у ст. 3 зазначається: «державна політика щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків спрямована на: утвердження гендерної рівності; недопущення дискримінації за ознакою статі; застосування позитивних дій; забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень; забезпечення рівних можливостей жінкам і чоловікам щодо поєднання професійних та сімейних обов'язків...» [4]. Дійсну важливість вказані положення отримають тільки в тому випадку, якщо вони реально запрацюють, а поки це тільки декларативний варіант постановки складних проблем, які пов'язані не тільки з низьким рівнем економіки, але і з самою структурою суспільства, недосконалістю застосування права, що регулює гендерні відносини.

Отже, обравши шлях європейського розвитку, Україна має орієнтуватися на якісне забезпечення прав і свобод людини та громадянина, впровадження стандартів рівних прав і можливостей чоловіка і жінки. Такий підхід вкрай важливо враховувати у євроінтеграційній політиці держави, при формуванні елементів національного права, у зв'язку з чим необхідний комплексний науковий аналіз загальних закономірностей формування, розвитку і гарантування прав, свобод і законних інтересів людини незалежно від її статі у різних сферах суспільного життя, розробка рекомендацій щодо законодавчого забезпечення реалізації конституційного принципу рівних прав і можливостей чоловіка і жінки. Для проведення відповідних досліджень важливо використовувати як гендерний підхід, так і сучасні політичні теорії, сформульовані провідними західними та вітчизняними школами.

1. Дашковська О. Р. Правове становище жінки в аспекті гендерної рівності: загальнотеоретичний аналіз: автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.01. Х., 2008. 35 с.
2. Реформа и развитие высшего образования. Программный документ (Париж, 1995). Высшее образование в XXI веке. Заключительный доклад. ЮНЕСКО Париж, 5-9 октября 1998. С. 19-33.
3. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. / *Офіційний вісник*. 2014. № 19. Ст. 583).
4. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Закон України від 8 вересня 2005 р. № 2866-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. №52. Ст. 561.

JUDr. **Lenka Scheu**, Ph.D.
*(Institute of State and Law
of the Czech Academy of Sciences,
Prague, Czech Republic)*

DISCRIMINATION OF WOMEN IN POLITICAL LIFE. ON THE UNCONSTITUTIONALITY OF COUNTERVAILING MEASURES IN THE THURINGIAN AND BRANDENBURG ELECTORAL ACT

Introduction

Promoting material equality between women and men is a long-term strategy of feminist organizations and human rights bodies. The involvement of women in politics can be considered a specific problem in the field of equality between women and men. Statistics show that, for example, in the Czech Republic there is a relatively low representation of women in political parties and among members of elected legislative bodies. The share of elected women is around 20%. In this article, we want to present in more detail the amendment to the Thuringian and Brandenburg electoral laws, which introduced into this regulation the obligation of so-called „zipping“ when compiling candidate lists and its subsequent repeal by the Thuringian, respectively, Brandenburg Constitutional Court. We want to evaluate the arguments of the Thuringian and Brandenburg Constitutional Courts in the light of the principle of equality between women and men. Although the issue of women's representation in politics is at first sight specific, the Court's reasoning is also relevant in the broader context of anti-discrimination law. In the final part of the article, we will focus on the finding of the German Federal Constitutional Court, which dealt with the question of whether the German constitution imposes an obligation to include the zipping system into the law in favor of women.

1. Parity legislation in Brandenburg and Thuringia

The judgment of the Thuringian and Brandenburg Constitutional Courts, which assesses the laws of 2019 introducing strict zipping in a 1: 1 ratio on candidate lists, can be used as a significant inspiration. It is not just a matter of representing women on the lists of candidates, but whether they will be decided by some of the constitutional conclusions of the Thuringian Constitutional Court, which will still be used in other areas where fixed quotas will be in favor of women. In Germany, the first parity law was passed in Brandenburg in 2019. In the case of elections, both men and women would be taken into account when drawing up the electoral roll. According to constitutional lawyers, this was an open violation of the constitution, in which "objective law" was transformed into a legal obligation. With this step is the de facto equality of women in the Landtag legally supported by the legal suspension of the basic pillars of the democratic process, namely freedom and equality of choice. According to some lawyers, political parties in Brandenburg are already free to nominate their candidates, but must compile the same number of men and women on the list of candidates. Citizens are therefore limited by the "choice" of these parity candidates. Enforcing politically legitimate goals (equality between men and women) by violating basic democratic principles (freedom and equality of choice) according to these views defies the spirit of an open constitution. In addition, the Brandenburg legislation assumed that a candidate who does not feel to be neither a man nor a woman is free to determine which group he or she wants to be included in. Nevertheless, it was this division that the Federal Constitutional Court called unconstitutional.

With the intention of getting more women into the Thuringian state parliament, the